

Τσάγκαν, ὅπου ἔχει οὗτος τὰ πρόβατά του. Ἐπαντιᾶ καὶ ὑποκοριστ. **Γκουβέλα**, ἡ, στ' Γκουβέλα, τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστου (N). Εἰς Ἄρματα εἶναι τοποθεσία λὰ Γκοῦβ, διότι ὑπάρχει μέγας λάκκος (τρύπα).

Ἡ λέξις προῆλθεν εἰς τῆς λέξεως γούβα, ὅπερ ἰδέ.

Γκούβετη, ἡ, στ' Γκούβετη, τοποθεσία Πουρνιάς (B).

Γκουβραῖτες, οἱ, στ' Γκουβραῖτες, συνοικία Ἀμαράντου (A).

Γκουγκούλια, ἡ, στ' Γκουγκούλια, τοποθεσία Πουρνιάς (A).

Γκουζέλιμα, τό, στ' Γκουζέλιμα, τοποθεσία Ἁγίας Βαρβάρας (A).

Γκουλαγιά, ἡ, στ' Γκουλαγιά, τοποθεσία Πουρνιάς (B).

Γκουντουῖλες, αἱ, στ' Γκουντουῖλες, τοποθεσία Ἐξοχῆς (B), λίσβας.

Γκούρα, ἡ, στ' Γκούρα, 1) δάσος Ἀειομηλίτης (A) μὲ γρόπαν (λάκκον), ὅθεν ἐξέρχεται νερό, 2) δάσος Ἀηδονοχωρίου (Δ), ὅπου τὸ μοναστήρι Ἁγίου Ταξιάρχαι εἶναι ἐπὶ πέτρας. Ἐπαντιᾶ Γκοῦρι, λὰ Γκοῦρ', κορυφογραμμὴ τοῦ Γράμμου ἐν Ἀειομηλίτῃ (A) καὶ Γκοῦρε, λὰ Γκοῦρε, τοποθεσία καὶ πηγὴ Διστράτου (Δ) καὶ Ἀρμάτων (B).

Γκούρα λέγεται ῥύαξ ἐν Ἀττικῇ (Σαρρῆ σ. 132) καὶ εἰς Χόσεψην (Στεργιοπούλου 1933, 137), πηγὴ δὲ εἰς Πηγάδια (ἐνθ. ἀν. σ. 129), εἰς Βελεντζικόν, Λειψῶ καὶ Ρεῖκια Σκουληκαριάς (Στεργιοπούλου 1928 λ.σ. 328).

Γκουσαβέλι, τό, στ' Γκουσαβέλι, τοποθεσία Ἁγίας Βαρβάρας εἰς συνοικίαν Κιαμαῖτες.

Ἡ λέξις εἶναι λατινικῆς προελεύσεως ἐκ τοῦ *guse*=λαιμός.

Γκουστανῖκος, ὁ, στ' Γκουστανῖκου, λάκκος μέγας (ῥύαξ δηλ.) Καστάνιανης.

Γκουσταρίτσα, ἡ, στ' Γκουσταρίτσα, τοποθεσία, ἄλλοτε συνοικισμὸς Ζέρμας (NΔ), ὅπου ἦσαν πολλαὶ σαῦραι (γκουσταρίτσες). Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διὰ τὴν αὐτὴν λέγεται καὶ ἡ τοπωνυμία **Γκούστερα**, ἡ, στ' Γκούστερα, δασικὴ ἔκτασις Νικάνορος (NA), διότι ἡ σαῦρα ἀλλαχοῦ λέγεται καὶ γκουστέρα.

Γκουτζιοῖ, οἱ, στ' Γκουτζιούς, τοποθεσία Χιονιάδων (N). Τὸ πρῶτον εἶναι συνθετικὸν εἶναι τὸ αὐτὸ εἰς τὴν τοπωνυμίαν **Γκουτζιοπήγαδο**, τό, στ' Γκουτζιοπήγαδου, πηγὴ Μολυβδοσκεπάστου (A) μικρά.

Γκοψινᾶδες, οἱ, στ' Γκοψινάδεις, συνοικία Ζέρμας ἐκ τοῦ ἐπωνύμου Γκοψίνα.

Γκράπ λά, τοποθεσία Ἀρμάτων (A) ἡ λέξις παραφθορὰ τοῦ *grebu*. Ἐπαντιᾶ καὶ **Γκράπα Ντίγκ'**, λά, (=στὴν Κάτω Γκράπα), τοποθεσία Ἀρμάτων (B). Σύνθετος ἡ **Γκραμποστάνα**, ἡ, στ' Γκραμποστάνα, τοποθεσία Ἀσημοχωρίου (A) καὶ Γοργοποτάμου.

Γκρέγκεζα, ἦ, στ' Γκρέγκιζα, πευκῶν Στρατίσανης (B).

Γκρεμοῦρα, ἦ, στ' Γκρεμοῦρα, τοποθεσία Γαναδιοῦ (A) ἐν μέρει ἀπόκρημνος καὶ ἐν μέρει καλλιεργουμένη. Εἰς Δίστρατον (BA) ὑπάρχει τοπωνυμία *λὰ Γκρεμοῦρε* (=στοὺς Γκρεμούς), ἀπόκρημνος τοποθεσία. Εἰς Βούρμπιανην ἀπαντιᾶ *Γκρεμοῦρες*, αἰ, σ'τ'ς Γκρεμοῦρις, τοποθεσία καλλιεργουμένη διαρρεομένη ὑπὸ χειμάρρου, τοῦ ὁποίου αἰ ὄχθαι εἶναι ἀπόκρημνοι.

Πρβλ. *Γκρεμὸς* εἰς Χουλιαράδες (Σούλη 226), εἰς Ἄετορράχην (Στεργιοπούλου 1933 σ. 100).

Γκρηγκόλης, δ, στοῦ Γκρηγκόλ', τοποθεσία Ἁγίας Βαρβάρας (A) καλλιεργουμένη.

Γκρικί, γέ Γκρικί, τοποθεσία Πλικατίου.

Ἡ λέξις εἶναι ἀλβανικὴ καὶ σημαίνει λαιμόν.

Γκριμπαβίτσα, ἦ, στ' Γκριμπαβίτσα, δασώδης τοποθεσία Καστάνιανης (B). Τῆς αὐτῆς ῥίζης εἶναι καὶ ὁ *Γκριμπάνος*, *λὰ Γκριμπάνου*, ῥυάξ Παλιοσελίου πηγάζων ἀπὸ τὸν λόφον Πάδε.

Πρβλ. *Γκριμπάνι* εἰς Χουλιαράδες (Σούλη 227).

Γκριζμπάνι, τό, στοῦ Γκριζμπόν', τὸ σημερινὸν χωρίον Ἐλευθέρον.

Εἰς χειρόγραφα τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀναγράφεται *Γκριζμπάνι*.

Γκρόπες, αἰ, σ'τ'ς Γκρόπες, τοποθεσία Γορίτισης (BA) ἔχουσα λάκκον, Λαγκάδας (Δ) μὲ λάκκον ὠσαύτως καὶ Πυξαριάς (BA). Ἄπαντιᾶ καὶ *Γκρόπα ἀλ Τσιάπ(ου)*, τοποθεσία Ἄετομηλίτισης ἐκ τοῦ Τσιάπου, ὅστις ἐκεῖ εἶχε τὴν στάνην του.

Πρβλ. *Γκρόπες* ἀπότομοι τοποθεσίαι εἰς Κωστήται (Στεργιοπούλου 1933 σ. 112), Πλαίσια (ἐνθ' ἀν. σ. 130).

Γκρούκα, ἦ, στ' Γκρούκα, τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστου (N). *Γκρούκα* λέγουν εἰς τὸ χωρίον τοῦτο τὸ μεταξὺ δύο βράχων στενῶν. Διὰ τοῦ στενοῦ τούτου οἱ κάτοικοι ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸ Πωγώνι. Τὸ στενὸν τοῦτο λέγεται καὶ *Κλεισοῦρα*, ὅπερ ἰδέ.

Γκρούλου ἀλ Γκιουλέκι, λά, (=στὸ χωράφι τοῦ Γκιολέκα), τοποθεσία Ἀρμάτων (B). *Λὰ Γκρούλου ἀλ Γκρόρσ* (=στὸ χωράφι τοῦ Γκρόρσιου), τοποθεσία Ἀρμάτων (B). Βλ. λ. *Γκοῦρα*.

Γλύκερα, τά, σιὰ Γλύκιρα, τοποθεσία Μεσαριᾶς (Δ), ὅπου κατειργάζοντο τὴν κάνναβιν.

Γλυκό, τό, στὸ Γλυκό, 1) πηγὴ καὶ τοποθεσία Μεσαριᾶς (A)· εἰς τὸ νερὸ τῆς πηγῆς ἔθεταν παλαιότερον τοὺς καλάμους τῆς καννάβεως, διὰ νὰ μαλακώσουν, διότι τὸ νερὸ αὐτῆς ἔθεωρεῖτο κατάλληλον. 2) δάσος Γαναδιοῦ (NA), οὗ τὸ χόρτον λέγουν ὅτι εἶναι γλυκό.

Γλυκονέρι, τό, στοῦ Γλυκονέρ', τοποθεσία καὶ πηγὴ Λαγκάδας (Δ),

τῆς ὁποίας τὸ νερὸ ἐκλαμβάνεται ὑπὸ τῶν κατοίκων ὡς ἰαματικὸν διὰ διάφορα νοσήματα.

Ὁ κ. Χ. Ῥεμπέλης, ἔχων καὶ περὶ ἄλλων τοπωνυμιῶν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης παραδόσεις, εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μοῦ δώσῃ μερικὰ διὰ τὴν παρούσαν τοπωνυμίαν ἀπὸ τὴν ἀξιωματικὸν συλλογὴν του: «Εἶναι ἐκεῖ ἓνα νερὸ γλυφὸ, ποὺ κατασταλάζ' ἀπὸ 'να «σκέμπ» καὶ πέφτ' «κόμπ'ς κόμπ'ς», ἔτσι σὰ δάκρυ, σὲ μιὰ γούρνα ἀνάμια σὲ μιὰ φοβερὴ λακκιά κι' ὁ κόσμος τὸ παίρν' γιὰ «ἰλιάτς» καὶ γιαιτρεύονται πολλοὶ ἄρρωστοὶ ἅμα πιοῦν κι' ἅμα λουστοῦν μ' αὐτὸ τὸ νερὸ κἀνα-δυὸ-τρεῖς βολές. Σ' μὰ σ' αὐτὸ τὸ σκέμπ', ὅπως μοῦχε πεί κάποτες ὁ Γιώτ' Νάτ'ς κι' ὁ Γιώτ' Κληματᾶς καὶ τὸ βεβαιώνει καὶ σήμερ' ὁ Κίτο Βλάχος ἀπὸ τὴ Βούρμπιαν' βγαίν'ν τὴ νύχτα τὰ μεσάνυχτα οἱ ξωτικὲς, κατὶ νυφάδες ὁμορφες κι' ἄσπρες μὲ χρυσᾶ μαλλιά... Σήμερ' ἔχουν κάμει ἐκεῖ κοντὰ οἱ Μπλιζγιανῖτες κι' ἓνα κόνισμα κι' ὅσοι πάν', ὅλοι ῥίχνουν τὸ κατὰ δύναμιν κι' ἀπὸ λίγες δραχμὲς γιὰ τὸ λάδι ποὺ καίει στὸ καντήλ' τ'ς χάρ'ς».

Ἡ αὐτὴ τοπωνυμία ἀπαντᾷ ἐν Παπίγκῳ (Ἀναγνωστοπούλου σ. 20).

Γλυταίτσα, ἢ, στ' Γλυταίτσα, τοποθεσία Πουρνιᾶς (Δ).

Γομάρα λὰ (=στὴ Γαῖδούρα), ὄρος Διστράτου (ΒΑ) λόγῳ τῆς ὁμοιότητος αὐτοῦ πρὸς τὸ ὁμώνυμον ζῶον.

Γοργολό, τό. στὸ Γοργολό, τοποθεσία Κονίτσης (Ν).

Γοργοπόταμος, ὁ, στοὺ Γόργοπόταμου, 1) ποταμὸς Πουρνιᾶς λόγῳ τῆς ταχύτητος, μεθ' ἧς ῥέει, καὶ 2) τὸ ἄλλοτε χωρίον Τούρνοβον (δ' ἰδέ).

Γόρριανη, ἢ, στ' Γόρριαν', καλλιεργουμένη τοποθεσία Καστάνιανης (Ν).

Ἀναλογος δὲν φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ Ἀγόρριανη τοῦ ν. Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος (Λαογρ. τ. Δ', 1914, σ. 578). Ἡ λέξις εἶναι σλαβική.

Γορίτσα, ἢ, στ' Γουρίτσα, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης συγκροτηθὲν κατὰ τὴν παράδοσιν μετὰ τὸ 1865, ὅτε μόνον τρεῖς οἰκίαι ἦσαν ἐν αὐτῷ. Δὲν φαίνεται ὁμως τοῦτο ὡς ἀληθές, διότι ὁ Ἀραβαντινὸς (Ἱστορία Ἀλῆ, σ. 603) τὸ ἀναφέρει ὡς τσιφλίκιον τοῦ Ἀλῆ γράφων αὐτὸ *Γορίτζα*.

Ἡ τοπωνυμία εἶναι ἴσως σλαβική ἀπὸ τὸ *gora* παραγομένη καὶ σημαίνουσα μικρὸν βουνόν' κεῖται δὲ τὸ χωρίον κάτω τοῦ Παπιγκιωτικοῦ βουνοῦ.

Γούβα, ἢ, στ' Γούβα, τοποθεσία Κονίτσης (Ν), ὅπου ὑπάρχουν γούβες (τρῦπες), ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐξέρχεται νερὸ. Ἀπαντᾷ καὶ *Γοῦβες*, αἰ, σ' τ'ς Γοῦβις, τοποθεσία Χιονιάδων (Ν) λόγῳ τῆς κοιλότητος τοῦ ἐδάφους.

Πρὸβλ. Γοῦβα εἰς Κωστήτσι (Στεργιοπούλου 1933 σ. 112), Γοῦβες εἰς Λειψῷ (Στεργιοπούλου 1928 σελ. 329).

Περὶ τῆς προελεύσεως τῆς λέξ. τρεῖς εἶναι αἱ γνώμαι: ὁ Meyer (Alb. Wörterbuch) παράγει ἐξ αὐτῆς τὸ ἄλβαν. *gurve*, ὁ Murru (Rum. Lehnwörter im Neugr.) θεωρεῖ αὐτὴν ῥουμανικήν, ὁ δὲ Siefert (Greek Lexicon of the Roman and Byzantine periods, Boston, 1870) θέτει τὸν τύπον *goubas* θεωρῶν αὐτὴν χαλδαϊκήν. Ἀναμφιβόλως ἡ ἡμετέρα λέξις εἶναι συνήθης εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦς βυζαντινοῦς χρόνους.

Γουμαροκόκκαλο, τό, στοὺ Γουμαρουκόκκαλου, λοφίσκος Ἡλιόρραχης (ΒΔ), ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν κάποτε οἱ λύκοι ἔφαγον τρεῖς ὄνους καὶ εὔρον μόνον τὰ κόκκαλά των.

Γουμένηση, ἡ, στ' Γουμένησ', τοποθεσία Μοναστηρίου (Δ).

Γούρνα, ἡ, στ' Γούρνα, τόπος τοῦ χωρίου Ἐξοχῆς (Ν).

Πρβλ. *Γούρνα* εἰς Λειψῶ (Στεργιοπούλου 1928 σελ. 329).

Τὴν λ. θεωρεῖ ἑλλην. ὁ Χατζιδάκις (ΜΝΕ τ. Β' 294) παράγων αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν γρώνει (=κοιλότης), ὃ δὲ Meyer (Alb. Wörterbuch) ἔτυμολογεῖ ἐκ τοῦ ἐνετ. *gorna*.

Γουρνομούσι, τό, στοῦ Γουρνούμουσ', τοποθεσία Ἀηδονοχωρίου (Β), ὅπου εἶναι γούρνα με νερό, εἰς τὴν πηγαίνουν τὰ γουρούνια καὶ λουσιζονται.

Τὸ δεύτερον συνθ. τῆς λ. *μούσι* εἶναι ἄλβαν. (*μούσγα*=λιβάδιον με νερό), φαίνεται δὲ ὅτι ἡ θέσις εἴτε διότι ἦτο τοιαύτη χρήσιμος μόνον διὰ τὴν βοσκὴν τῶν χοίρων, εἴτε πράγματι ἐχρησίμευεν ὡς τόπος βοσκῆς.

Γουρούνια, τὰ, στὰ Γουρούνια, τοποθεσία Ἀμαράντου (Α) κατάλληλος διὰ χοιροστάσιον.

Γράβος, ὁ, στοῦ Γράβου, 1) τοποθεσία Ἐξοχῆς (ΒΔ), ὅπου ἀφθονοῦν τὰ δένδρα, γραβιά ὀνομαζόμενα, 2) τοποθεσία Πυρσόγιαννης (ΝΔ), ὅπου ἔκειτο τὸ δεύτερον ἐκ τῶν τριῶν χωρίων, ἐξ ὧν συνφκίσθη ἡ Πυρσόγιαννη. Ἀπαντᾷ καὶ *Γραβιά*, τὰ, στὰ Γραβιά, τοποθεσίαι Καντσίκου (ΝΔ), Κονίτσης (ΝΔ) καὶ Χιονιάδων (ΒΑ), ὅπου εἶναι φυτρωμένα δένδρα, γραβιά.

Γράβος εἶναι ὁ *Carpinus duinensis* (Χελδραΐχ σελ. 111).

Ἡ λέξις σχηματίζεται ἐκ τοῦ γάρρος διὰ μεταθέσεως τοῦ ῥ. Βλ. *Γαβραούλης*.

Γραμματικός, ὁ, στ' Γραμμτ'κοῦ, 1) πηγὴ καὶ τοποθεσία Βούρμπιανης (Β), ὅπου ἀγρὸς ἀνήκων εἰς τὸν γνωστὸν Κώσταν Βουρμπιανίτην Γραμματικὸν τοῦ Ἀλῆ, 2) τοποθεσία Στράτσανης (Β) διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὀνομασθεῖσα.

Γρεάμπα, ἡ, στ' Γριάμπα, τοποθεσία Πουρνιαῶς (Β).

Γρεβενή, ἡ, στ' Γρεβινή, λόφος Πυξαριάς (ΒΔ).

Ἡ λέξις εἶναι σλαβικὴ *greben* (ῥωσσ.)=ὄροσειρά. Ἐκ τῆς αὐτῆς σλαβικῆς παράγεται ἡ ὀνομασία Γρεβενά.

Γρεντά, ἡ, στ' Γριντά, τοποθεσία ἐπικλινῆς καὶ ἄδενδρος Πυρσόγιαννης (ΒΑ), οὕτω ὀνομασθεῖσα διότι ἄλλοτε ἐξυλεύοντο ἀπὸ τὰ δένδρα τῆς. *Γρέντες* τοῦ *Γκαρτζούνη*, σ' τ'ς Γρέντις ντ' Γκαρτζιούν', δάσος Ἀηδονοχωρίου (Β), ὅπου βγάζουν *γρέντες* (=δοκοὺς)· ἐδῶ κατῴκει ἄλλοτε ὁ Γκαρτζούνης.

Γρεντζουλιά, ἡ, στ' Γριντζ'λιά, τοποθεσία Ἐξοχῆς (Β) καὶ Μεσαριάς (ΝΔ) ἐκ τοῦ ὁμωνύμου φυτοῦ *Γρεντζουλιά* εἶναι ἀγρία σταφυλή, *Vitis vinifera*, (Χελδραΐχ σ. 19), ἧς οἱ καρποὶ λέγονται *γρέντζουλα*.

Γρούμαρος Ἐπάνω καὶ Κάτω, στὸν Ἀπάν Γρούμαρον, στὸν Κάτ Γρούμαρον, τοποθεσίαι Πουρνιάς (B).

Γυμνάσιον, τό, στοῦ Γυμνασίου, τοποθεσία Κονίτσης (BΔ), ὅπου σήμερον εἶναι ἰδρυμένη ἡ Ἀναγνωστοπούλειος γεωργικὴ σχολή. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην προωρίζετο νὰ ἰδρυθῆ γυμνάσιον, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχε λάβει πρὸ τῆς ἰδρύσεως καὶ τὸ ὄνομά της.

Γυτοί, οἱ, σ' τ'ς Γυτούς, βοσκήσιμος τοποθεσία Βούρμπιανης (BA).

Γύφτος, ὁ, στοῦ Γύφτου, 1) πηγὴ Βούρμπιανης, ὅπου εἶναι πλησίον τὰ γύφτικα καλύβια λέγεται καὶ Ἰτέα, ὅπερ ἰδέ, 2) δασώδης τοποθεσία Νικάνορος (B). Ἀπαντᾷ: **Γυφτάκι**, τό, στοῦ Γυφτάκ', τοποθεσία Γαναδιοῦ (BA) ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκαλλιέργητος ἄλλοτε ἦτο κατοικία γύφτων. **Γύφτισσα**, ἡ, στ' Γύφτισσα, 1) ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ Γαναδιοῦ (BA) λόγῳ τῆς ὁμοιότητος τοῦ χρώματος, 2) κορυφὴ βουνοῦ Καστάνιανης (A), ὅπου λέγεται ὅτι ἐφονεύθη γύφτισσα, 3) κορυφὴ βουνοῦ Λαγκάδας (Δ) ἰσοῦψῆς πρὸς τὸ Γκόλιο, ὀνομασθεῖσα οὕτω κατὰ τινὰς μὲν, διότι εἰς αὐτὴν ἐφονεύθη γύφτισσα (γυνὴ σιδηρουργοῦ), κατ' ἄλλους δέ, διότι κατὰ τὸ πλεῖστον χρονικὸν διάστημα εἶναι ὑπὸ νεφῶν κεκαλυμμένη. Εἰς Ἐξοχὴν (N) ὑπάρχει τοποθεσία κατεχομένη ἄλλοτε ὑπὸ γύφτισσας, ἣτις λέγεται **Γυφτοπούλα**, στ' Γυφτουπούλα.

Δ

Δαβί, ζ' Δαβί, τοποθεσία Γαναδιοῦ (BA) ἀκαλλιέργητος.

Δαιμονική, ἡ, στ' Διμουν'κή, τοποθεσία Μοναστηρίου (Δ), ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν κατόκουν δαίμονες, ὧν πολλάκις ἠκούοντο τραγούδια καὶ διάφορα ὄργανα παιζόμενα ὑπ' αὐτῶν.

Δαιμονόπετρα, ἡ, στ' Διμουνόπιτρα, ῥύαξ Ἀηδονοχωρίου· εἰς αὐτὸν εἶναι δύο πέτρες, πού *γκουντουμπήχτηκαν* (=ἐκυλίσθησαν, ἀπὸ τὸ μοναστήρι).

Δένδρον, τό, στοῦ Δένδρου, 1) τοποθεσία Καστάνιανης, ὅπου εἶναι δένδρα, διὰ νὰ σταλίζουν τὰ βώδια, 2) τοποθεσία Κερασόβου (B), ὅπου εἶναι πολλὰ δένδρα, 3) τοποθεσία Κονίτσης (NΔ), διότι ἐδῶ ἄλλοτε ἦτο μέγα δένδρον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνεπαύθη ὁ ἅγιος Κοσμάς, 4) τοποθεσία Κάτω Κονίτσης, ὅπου εἶναι μέγας πλάτανος. Ἀπαντᾷ καί: **Δένδρον τοῦ ἁγίου**, στοῦ Δένδρου τ' ἁγίου, τοποθεσία Νικάνορος (B), ὅπου εἶναι μέγα δένδρον. Εἰς αὐτὸ εἶχεν ἐγκλεισθῆ ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου (βλ. περὶ τούτου τοπωνυμίαν Ἅγιος Νικάνωρ).

Δέντσικον, τό, στὸ Ντέντ'κου, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης, νῦν Ἀετομηλίτσα.

Ὁ Ἀραβαντινὸς (Χρονογρ. τ. Β' σ. 340) γράφει αὐτὸ *Δέντζικον* (τό), καὶ τὸ θεωρεῖ σλαβικόν.

Δέπα λά, τοποθεσία Διστράτου (Δ).

Δεπαλίτσα, ἡ, στ' Διπαλίτσα, τὸ σημερινὸν χωρίον *Μολυβδοσκεπάστος*.

Δερβένι, τό, στὸ Ντιρβέν', τοποθεσία Γαναδιοῦ (Β) περὶ τὸν δημόσιον δρόμον, λεγόμενον τουρκιστὶ *ντερβέν*.

Ἡ λ. κυρίως εἶναι περσικὴ *δερ-βάν* (ἧς τὸ *der*=θύρα καὶ τὸ *ban*=φύλαξ)=στενῶν φύλαξις, ἀλλὰ μετέπεσε μόνον εἰς τὴν σημασίαν τῶν πυλῶν, στενῶν (Παπαρηγοπούλου Ἱστορ. τοῦ ἑλλ. ἔθνους, τ. Δ', ἐν Ἀθήναις, 1925, σ. 34 α).

Δέση, ἡ, στ' Δέσ', τοποθεσία Πυρσόγιαννης (Δ) ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸ περίφραγμα τὸ ἀλλάζον τὴν κατεύθυνσιν τῶν ὑδάτων τοῦ ὄψακος. Εἰς Ἄρματα (Β) ἀπαντᾷ ἡ ἴδια ἑλληνικὴ τοπωνυμία *λά Δέσ'* διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Πρβλ. *Δέση* εἰς Χουλιαράδες (Σούλη 228), εἰς Κωστήτσι (Στεργιοπούλου 1933 σ. 112). Εἰς Καλέντζι λέγεται *Δέμα* (ἐνθ' ἀν. σ. 102).

Δέσινα, ἡ, στ' Δέσινα, τοποθεσία Γαναδιοῦ (ΒΑ) δασώδης καὶ καλλιεργούμενη.

Δήμαινα, ἡ, στ' Δήμιναις, ῥάχη Καθασίλων ἀνήκουσα εἴτε ὀλόκληρος εἴτε κατὰ τι μέρος εἰς τὴν σύζυγον Δήμου τινός.

Δημαρχεῖον, τὸ, στὸ Δημαρχεῖον, τοποθεσία Κονίτσης (Δ), ὅπου τὸ κοινοτικὸν κατάστημα· ἄλλοτε ἐδῶ εἶχε τὰ γραφεῖά του ὁ δήμαρχος Κονίτσης.

Δημήτριος ἅγιος, ὁ, στὸν Ἄη-Δ'μήτρ', 1) τοποθεσία Ἐλευθέρου (Δ), Ἐξοχῆς (Δ), Καστάνιανης (Α) καὶ Λυκόρραχης (Δ) ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἐκκλησίας. 2) Τοποθεσίαι Γαναδιοῦ (ΒΑ), Γοργοποτάμου, Ἀσημοχωρίου (ΒΑ), Πουρνιαῶς (Β) ἐκ τοῦ ὁμωνύμου παρεκκλησίου, 3) λόφος Πυρσόγιαννης καὶ Παλιοσελίου, ὅπου ὁμώνυμον ἐξωκλήσιον, 4) τρεῖς τοποθεσίαι εἰς Ἀηδονοχώρι (Β) καὶ (Δ) καὶ ἄλλη ἐντὸς τοῦ χωρίου, ὅπου εἶναι ἐκκλησίαι, 5) τοποθεσία Μυλυβδοσκεπάστου (Ν), ὅπου εἶναι ἐρείπια ὁμωνύμου ἐκκλησίας. 6) τοποθεσία Νικάνορος.

Δημόντα, ἡ, στ' Δημόντα, τοποθεσία Πουρνιαῶς (Β).

Δῆμος, ὁ, στ' Δήμ', τοποθεσία Χιονιάδων (Δ), ὅπου εἶναι ἀγροὶ ἀνήκοντες εἰς τινὰ Δῆμον.

Διακόπι, τό, στὸ Διακόπ' στενὴ τοποθεσία Ζέρμας, ὅθεν διέρχονται τὰ ζῶα.

Τὸ αὐτὸ ἐν Γορτυνίᾳ, ἐν Παρνασσίδι εἰς π'ηθ. ἀριθμ. (Κόλια σ. 121), παρὰ τὸ Τρίκερι, ἐν Αἰτωλίᾳ. Ἡ λέξις ἔχει σχέσιν μὲ τὸ (*διακόπιω*) *διακοπή*, τὰ λεγόμενα δὲ ἐν Ἀθηνᾶς (τ. 121) εἶναι κατὰ πάντα ἀληθῆ καὶ ἔχουν ἐφαρμογὴν καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κονίτσης.

Δόκανον, τό, στὸ Δόκανον, τοποθεσία Γοργοποτάμου, ὅπου στήνουν παγίδας, δόκανα, διὰ τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἄγρια ζῶα.

Τὸ αὐτὸ ἐν Παργασίδι (Κόλια σ. 122). *Δόκανα* εἶναι χωρίον Κυθήρων (Νουκάκη).

Δοῦλος, ὁ, στ' Δούλ', τοποθεσία Κερασόβου (ΝΔ), ὅπου ἐφονεύθη δοῦλος ἀγᾶ.

Δραγατίκι, τό, στοῦ Ντραγατίκ', λόφος Πυρσόγιαννης (ΒΑ), ὅπου φυλάττει ὁ ἀγροφύλαξ, δραγάτης. Ἀπαντᾷ καί: *Δραγατσιά*, ἡ, σ' Ντραγατσιά, λοφίσκοι Γαναδιοῦ (ΒΔ), Λαγκάδας (Δ), Καντσίκου (Α), Μεσαριᾶς (Δ) καὶ Πυξαριᾶς (ΝΔ) δεσπόζοντες τῶν χωρίων καὶ χρησιμεύοντες ὡς διαμονὴ καὶ παρατηρητήριον τῶν ἀγροφυλάκων. Εἰς Μεσαριὰν προφ. στ' *Ντραγαδά*.

Πρβλ. *Δραγάτα* εἰς Βουργαρέλι (Στεργιοπούλου 1928 σ. 328). Εἰς Χουλιαράδες *Δραγατσούρα*.

Δρίζος, ὁ, σ' Ντριζ', τοποθεσία Μεσαριᾶς (ΒΔ) ἐκ τοῦ Δρίζου ἔχοντος κτήματα.

Δριστέλι λά (=στὶς Δριστέλις, νεροτρουδιές), τοποθεσία Διστράτου (ΒΑ), ὅπου ἄλλοτε ἦσαν νεροτρουδιές, δηλ. ὕδατοκλωστήρια μαλλίνων ὑφασμάτων. Προφ. λά *Ντριστελί* καὶ εἶναι πληθ. ἀριθμός.

Ε

Εἰκόνα, λά Εἰκόνα, τοποθεσία Ἀετομηλίτσης καὶ Ἀρμάτων (Ν), ὅπου εἶναι εἰκόνισμα. Οὕτω ὀνομάζεται τὸ εἰκόνισμα κουτσοβλαχιστί.

Εἰκόνισμα, τό, στοῦ Κόνζμα, εἶναι πολλαὶ τοποθεσίαι οὕτως ὀνομασμέναι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης εἴτε διότι ὑπάρχουν καὶ σήμερον εἰκονίσματα διαφόρων ἀγίων, ὅπως εἰς Γαναδιὸ (Α), Λαγκάδαν (Β), Γοργοπόταμον, Καβάσιλα (ΒΑ), Πουρνιαν (Β), Κόνιτσαν, Νικάνορα (Β), εἴτε διότι ὑπῆρχεν ἄλλοτε εἰκόνισμα, ὡς εἰς Πυρσόγιαννην, Καντσίκον (ΝΑ), εἴτε, τέλος, διότι εἰς τὰς θέσεις ταύτας εἶναι παρεκκλήσια ἀγίων, ὡς εἰς Πυξαριὰν τέσσαρες τοποθεσίαι (πρὸς ΝΑ, Ν., ΝΔ. καὶ Δ). Ἐν Νικάνορι λέγεται καὶ στὸ *Κόνζμα τ' ἀγίου*, δηλ. Νικάνορος. Εἰς Πλικάτι ὁμοία τοπωνυμία νὲ *Κόνζμα*, τοποθεσία ὅπου εἶναι εἰκόνισμα. Ἀπαντᾷ καί: *εἰκόνισμα τῆς Παναγίας*, λά εἰκόνα ἃ Παναϊάου, τοποθεσία Παλιοσελίου (Ν), ὅπου ἐνώνονται τρεῖς ῥύακες τοῦ χωρίου, ὁ Σουρμπάσος, Μέγας Λάκκος καὶ Γκριμπάνος, ἐκεῖθεν δὲ χύνονται εἰς τὸν Ἀῶνον.

Πρβλ. *Εἰκόνισμα* (Σούλη σ. 229), εἰς Κωστήτσι (Στεργιοπούλου 1933 σελ. 113).

Ἐκκλησιὰ στὶς Λίμνες, σ' ν' Ἰκκλησά σ' τ'ς Λίμνις, τοποθεσία Ζέρμας (Α), ὅπου εἶναι ἐκκλησία εἰς Βαρκό.

Ἐλατος, ὁ, στὸν Ἐλατου, 1) δάσος Γαναδιοῦ (ΒΑ) καὶ Γοργοπόταμου ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δένδρου, 2) τοποθεσία Καντσίκου (Δ), εἰς ἣν ὑπῆρχεν ἐλάτη διακρινομένη τῶν ἄλλων διὰ τὸ πάχος καὶ τὸ ὕψος τῆς.

Πρβλ. Μέγας Ἐλατος ἐν Παρνασσίδι (Κόλια σ. 137), Ἡμερον Ἐλατον εἰς Μελισσουργούς (Στεργιοπούλου 1933 σ. 121), Ἐλατιὰ εἰς Θεοδώριανα (Στεργιοπούλου 1928 σ. 325).

Ἐλιά, σ' ν' Ἰλιά, τοποθεσία Ἐξοχῆς (N), ὅπου μέχρι σήμερον εἶναι δύο ῥίζαι ἔλαιων.

Ἐλια, σ' ν' Ἐλια, τοποθεσία Καστάνιανης (N).

Ἐλση, ἦ, στ' ν' Ἐλο', τοποθεσία Μεσαριᾶς (NΔ).

Ἐξωνέρια, τὰ, στὰ Ξουνέρια, πηγή καὶ περὶ αὐτὴν τοποθεσία Ζέρμας. Λέγουν ὅτι εἰς τὴν πηγὴν ταύτην εἶναι *ἐξωτικές*. Ὄταν ἀρρωστήσῃ κανεῖς, λέγουν ὅτι *ἐταῦ βάρεσαν ἀπ' ὄξω* (δηλ. αἱ ξωτικές). Τότε πηγαίνουν εἰς τὴν πηγὴν ταύτην καὶ παίρνουν νερό, καὶ ἀλείφουν τὸν ἀρρωστον. Ἔτσι περνάει ἡ ἀρρώστια.

Πρβλ. τὸ *Γλυκονέρι*, ὅπερ ἰδέ.

Ἐπαχτος, ὁ, στὸν Ἐπαχτου, χωράφια (BA) ἀκαλλιέργητα.

Ἐπισκοπή, ἦ, στ' Μπισκοπή, τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστης ἐκ τῆς κεντρικῆς ἐκκλησίας. Εἶναι γνωστὸ ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας ἦτο ἔδρα ἐπισκοπῆς ἡ Δεπαλίτσα περιλαμβάνουσα τὴν Πωγωνιανὴν καὶ ἄλλα χωρία τῆς τότε Καραμουρατατίας.

Οὕτω ὀνομάζεται καὶ χωρίον πρὸς ΝΑ τοῦ Ἀργυροκάστρου λαβὼν τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι μετεφέρθη εἰς αὐτὸ ἡ ἔδρα τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Δρυϊνουπόλεως μετὰ τὴν καταστροφὴν αὐτῆς τῷ 558 μ. Χ. (Βασιλειάδου σ. 71).

Ἐργαλοῦ, ἦ, στ'ν Ἀργαλοῦ, ἀπότομος τοποθεσία.

Ἐργαστήρια, τὰ, στ' Ἀργαστήρια, τοποθεσία Κονίτσης (NΔ), ὅπου ἄλλοτε ἦσαν καταστήματα.

Ἐριξη, ἦ, σ' ν' Ἐριξ', τοποθεσία Πυξαριᾶς (N).

Ἐθαγγελίστρα, ἦ, στ' Βαγγιλίστρα, τοποθεσία Μελισσόπετρας (B) περὶ τὴν ὁμώνυμον ἐκκλησίαν.

Πρβλ. Βαγγιλίστρα ἐν Μυκόνῳ (Μενάρδου τοπωνυμικὸν Μυκόνου σ. 249.)

Ἐυστάθιος ἅγιος, στοὺν Ἀγ-Στάθ', τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστου (N) ἐκ τῆς σωζομένης ἐκκλησίας.

Z

Ζαβογιάννης, ὁ, σ' τ' Ζαβουϊάνν', τοποθεσία Ἀηδονοχωρίου (B) ἀνήκουσα εἰς τὸν ἰδιοκτήτην Ζαβογιάννην.

Ζαμανά, τὰ, στὰ Ζαμανά, δασώδης τοποθεσία Νικάνορος.

Ζαμπόρτα, ἦ, σ' Τζαμπόρτα, τοποθεσία Πουρνιαῶς (B).

Ζαμπουλάντσα, σ' Τζαμπουλάντζα, τοποθεσία Πουρνιαῶς (B).

Ζάνα, ἦ, στ' Ζάνα, πηγὴ Ἀμαράντου (B).

Ζαρκιώτης, ὁ, σ' Τζαρκιώτ', τοποθεσία Πουρνιαῶς (N).

Ἡ τοποθεσία τῆς Πουρνιαῖς ἀνήκεν εἰς τινὰ ἐκ Ζάρκου, χωρίου τινὸς (πιθανῶς τῶν Τρικκάλων, ἰδὲ Λαογρ. τ. Α' σ. 235), ὅπερ κατὰ Πολίτην (Λαογρ. τ. Α' σ. 236) ξενικὸν ὄν εἰσήχθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ ὡς οἰκογενειακὸν ὄνομα. Ἡ λέξις συνδέεται καὶ πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Σέρβου ἡγεμόνος Ζάρκου, οὗτινος τὴν ιστορίαν δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς. Ζάρκος εἰς τὴν Ἡπειρον λέγεται ὁ γυμνός.

Ζαρνοβόντα, στ' Τζιαρνοβόντα, πηγὴ καὶ τοποθεσία Πυρσόγιαννης (B).

Ζάροση, ἦ, στ' Τζιάρουσι, λόφος Ἐλευθέρου (BΔ) καὶ δασικὴ ἔκτασις Νικάνορος (A).

Ζάχοτο, ὁ, στοῦ Ζάχουτου, τόπος Σιγρίτσανης καλλιεργούμενος (N). Κατὰ παράδοσιν ἀνήκεν εἰς τὸν Σλαῦον Ζάχωφ.

Ζεκῆρ, ὁ, στ' Ζεκῆρ, 1) τοποθεσία Κερασόβου (A), ὅπου ἀπέθανεν ὁ Τούρκος Ζεκῆρ, 2) τοποθεσία Φούρκας (N), ὅπου τὸ μνήμα Τούρκου ἀξιωματικοῦ Ζεκῆρ φονευθέντος ὑπὸ τοῦ ληστοῦ Νταβέλη. Τὸ μνήμα εἶναι πρὸς τὸν δρόμον τὸν ἄγοντα εἰς Σαμαρίναν καὶ εἰς τὴν διασταύρωσιν μὲ τὸν δρόμον Κερασόβου.

Ζέλεβο, τὸ, στοῦ Ζιέλιεβου, τοποθεσία Πυρσόγιαννης (NΔ), ὅπου ἦτο τὸ τρίτον τῶν χωρίων, ἐξ ὧν συνφκίσθη ἡ Πυρσόγιαννη. Τῆς αὐτῆς ῥίζης εἶναι καὶ τό :

Ζέλιστα, ἦ, στ' Ζέλιστα, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Κονίτισης, ἐπονομασθὲν Ἐξοχή. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἔλαβε τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ Μπέη Ζέλιου, οὗ ἦτο τσιφλίκι.

Ὁ Ἀραβαντινός (Χρονογρ. τ. Β' σ. 340) θεωρεῖ τὴν λέξιν ἀλβανικὴν, ὁ δὲ Χριστοβασίλης (εἰς Βασιλειάδου Ἡμερολόγ. σελ. 50) θεωρεῖ τὴν ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης

Ζέλοβα, (χωρίον Ἰωαννίνων) ὡς σλαβικὴν, ἐξηγῶν αὐτὸ : θέσιν ἀρχηγού.

Ζέρε, στοῦ Ζέρε, τοποθεσία Γοργοποτάμου. **Ζέρμα**, ἦ, στ' Ζέρμα χωρίον τῆς ἐπαρχίας Κονίτισης παρὰ τὰ σύνορα μὲ τὴν Μακεδονίαν.

Ζερμόρα, ἦ, στ' Ζιρμόρα, τοποθεσία Πουρνιαῖς (B).

Ζήκος Χρῖστος, ὁ, στ' Χρῖστ' Ζήκ', τοποθεσία Γορίτισης (N), ὅπου πρὸ ἐτῶν κατῴκει ὁ Χρῖστος Ζήκος καὶ ἔβοσκε τὸ ποίμνιόν του.

Ζιαμπονέρια, τὰ, στὰ Ζιαμπουνέρια, τοποθεσία Λαγκάδας (B), ὅπου εἶναι πολλὰ ὕδατα θερμά. Πρβλ. καὶ τοπωνυμίαν *Ζαμπιός*, εἰς Παρνασσίδα (Κόλια σ. 122).

Ζιάσακας, ὁ, στοῦ Ζιάσακα, ῥυάξ Ἀμαράντου (Δ) καὶ τοποθεσία Ζέρμας (A) ὑψηλὴ καὶ γυμνή, χρησιμοποιουμένη ὑπὸ τῶν κλεφτῶν ὡς καραούλι.

Ζιγκλιάπι, τὸ, στὸ Ζ'γκλιάπ', τοποθεσία Χιονιάδων (B).

Ζιμπλιούρια, τὰ, στὰ Ζ'μπλιούργια, τοποθεσία Χιονιάδων (BΑ).

Ζοράτα, ἦ, σ' Τζιουράτα, τοποθεσία Ἀσημοχωρίου.

Ἡ λέξις ἀλβανικῆ· *ζούρι* σημαίνει ἄμμος· ἡ τοπωνυμία ἐγένεν ἐκ τοῦ πληθυντικοῦ *ζούριε*.

Ζουπάνι, τὸ, στοῦ Ζ'πάν', τοποθεσία Ἀσημοχωρίου (ΒΔ) καὶ Χιονιάδων.

Ἡ λ. εἶναι παλαιὰ σλαβικῆ κατὰ τὸν Π. Καρολίδη (βλ. σημείωσίν του εἰς Γ. *Χέροτσεργ* Ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ ἀρχαίου βίου μέχρι σήμερον, τ. Α', 1906, ἐν Ἀθήναις, σ. 274) σημαίνουσα φύλαρχον· κατ' αὐτόν, τὸ *ζον* συνθετικὸν *ραν* ἢ *δαν*, ὡς τὸ κροατ. *δανο* καὶ *δανατ*, σημαίνει κύριον. Εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἤλθον οἱ Σλάβοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶχον διαιρεθῆ αἱ χῶραι εἰς ζουπανίας.

Ζυγαλίστρα, ἡ, σ' Τζυγαλίστρα, λόφος Πυξαριάς (ΒΔ) ἀνὰ ζυγούς.

Ζωνάρια, τὰ, στὰ Ζουνάρια, τοποθεσία Γορίτσης (ΝΑ) ἀποτελουμένη ἀπὸ ἐπιμήκη τμήματα, χωριστά, ζωνάρια καλούμενα.

Τὸ αὐτὸ ἐν Παπίκω (Ἀναγνωστοπούλου σ. 91), εἰς Χουλιαράδες (Σούλη 230), Κωστήτσι (Στεργιοπούλου 1933 σ. 113).

Ἐν Πρωγονίσκω *Ζωνάρι* λέγεται στενὴ ὁδὸς (μονοπάτι) χρησιμεύουσα διὰ τὴν εἴσοδον καὶ ἐξοδον τῶν αἰγῶν κατὰ τοὺς χειμερινούς μῆνας, ὅτε αὗται πηγαίνουν πρὸς βοσκὴν, διότι εἰς τὴν περὶ τὸ μονοπάτι τοῦτο τοποθεσίαν ὑπάρχουν δένδρα ἀειθαλῆ.

Η

Ἡλίας ἅγιος, ὁ, στοὺν ἄη-Λιά. Οὕτω ὀνομάζονται πολλαὶ τοποθεσίαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης, διότι εἰς αὐτάς ὑπάρχει παρεκκλήσιον τοῦ προφήτου, ὡς εἰς Ἀηδονοχώρι (Ν), Γαναδιὸ (ΝΑ), Γοργοπόταμον, Εξοχὴν (Ν), Κόνιτσαν (Β), Λαγκάδαν (Α), Λυκόρραχην (Α), Καβάσιλα, Καστάνιανην (Δ), Μεσαριὰν (Ν) καὶ (Α), Παλιοσέλι (Δ), Πεκλάρι, Πουρνιὰν (Ν), Πυξαριὰν (Ν), Στράτσανην (Β), Χιονιάδες (ΒΔ) καὶ Φούρικαν (Β). Εἰς τὸ Κεράσοβον ὑπάρχει τοπωνυμία *Σάντεκλιάς*, ὁ, στοῦ Σάντεκλιά, λόφος (πρὸς Α), ὅπου ἦτο παρεκκλήσιον τοῦ προφήτου. Εἰς Ἀσημοχώρι (Ν) προφ. στοὺν *Μπρουφήτ* Ἡλία. Ὁμοίως προφέρεται τοιαύτη τοπωνυμία καὶ εἰς Ζέρμαν· εἰς τὴν θέσιν ταύτην οἱ κάτοικοι τῆς Ζέρμας κατὰ παλαιούς χρόνους συγκεντρωθέντες ἔκαμαν ἀνάθεμα (ρίψαντες λίθους) καὶ ὠρκίσθησαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ χωρίον καὶ νὰ μὴ ἐπιστρέψουν πάλιν, διότι οἱ Ἀρβανῖτες διερχόμενοι ἐκάστοτε ἀπὸ τὸ χωρίον ἐλεηλάτουν αὐτὸ καὶ κατέστρεφον τὸ πᾶν.

Ἡλιοτόπια, τὰ, στὰ Ἄ'τόπια, τοποθεσία Ὁξυᾶς (Β) προσήλιος.

Θ

Θεόδωροι ἅγιοι, οἱ, σ' τ'ς Ἀη-Θουδώρ'ς, τοποθεσία Μοναστηρίου (Ν), ὅπου εἶναι ἐκκλησιδίων τῶν ἁγίων. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὑπάρχει τοπωνυμία εἰς Ἀηδονοχώριον (Β) προφ. σ' τ'ς *ἄη-Θοδουραίους*. Ἀπαντιᾶ καὶ εἰς ἐν. ἀριθμ. : Θεόδωρος ἅγιος, ὁ, στοὺν Ἀη-Θόδωρου, 1) τοποθε-

σία Μεσαριᾶς (N) ἐκ τοῦ ὁμωνύμου παρεκκλησίου, 2) δασώδης τοποθεσία Μοναστηρίου (N) ἄνω τῆς θέσεως «ἅγιος Θεόδωρος», 3) τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστου (NΔ) ὅπου τὰ ἐρείπια ἐκκλησίας τῶν ἁγίων.

Θεοτόκος, ἢ, στ' Θιοτόκου, τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστου (A), ὅπου εἶναι ἐρείπια τῆς ἐκκλησίας Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

Θυμίαμα τό, στὸ Θ' μιᾶμα, τοποθεσία Καστιάνιανης (N), ὅπου ὑπάρχουν χαμόκλαδα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα βγάζουν ῥετσίνη· ἀπὸ αὐτὰ βγάζουν καὶ χρῶμα κίτρινον καὶ λέγονται *μπρουσκαβίτσες*. Πιθανωτέρα φαίνεται ἡ παράδοσις, καθ' ἣν ὠνομάσθη οὕτως ἡ τοποθεσία, διότι εἰς αὐτὴν ἄλλοτε ἔκαιον θυμίαμα, διὰ τὰ φύγουν αἱ «ξωτικές», αἱ ὁποῖαι πορουσιάζοντο συχνά.

Θύμιος, ὁ, στοῦ Θύμιου, πηγὴ τοῦ χωρίου Ἀρμάτων, κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τίνος Θύμιου (Εὐθυμίου).

I

Ἱεράρχαι τρεῖς, λα' Τρέιλι Σίμψ ἢ Ἱεράρχ', πηγὴ καὶ τοποθεσία Παλιοσελίου, ὅπου εἶναι εἰκόνισμα τῶν τριῶν ἱεραρχῶν.

Ἰσβορος, ὁ, στοὺν Ἰσβορου, τὸ σημερινὸν χωρίον Ἀμάραντος τῆς ἐπαρχίας Κονίτης.

Ὁ Ἀραβαντινὸς (Χρονογρ. τ. Β' σ. 68) ἀναγράφει ὅτι ὑπάρχει Ἰσβορος ποταμίσκος εἰς τὴν Ὀρεσίδα, πηγάζων πλησίον τοῦ χωρίου Τράγιασης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς τὸ ΒΔ. τῆς Ὀρχας. Εἰς Χαλκιδικὴν ὡσαύτως ὑπάρχει μεταλλικὸν ὄρος *Νίσβορον* (Ὁθ. Ἀβελ 23). Κατὰ Ἀραβαντινὸν (ἐνθ' ἄν. σ. 240), γράφοντα τὸ χωρίον Ἰσβόρι, ἢ λέξις εἶναι σλαβικὴ.

Ἰσιάδια, τὰ, ὁμαλαὶ καὶ ἐπίπεδοι τοποθεσίαι Ἀμαράντιου (Δ), Ἀσημοχωρίου (Δ), Ἀγίας Βαρβάρας (Δ), Καβασίλων (N), Καστιάνιανης, Μολυβδοσκεπάστου (N) καὶ Πυρσόγιανης (N). Ἀπαντοῦν καί: Ἰσιάδι τὸ *Μέγα*, στὸ *Μέγα* τοῦ Ἰσιάδ', τοποθεσίαι Πυξαριᾶς (NΔ) καὶ Χιονιάδων (B) μεγάλης ἐκτάσεως. Ἰσιάδι τοῦ Σκούφα, στ' Σκούφα τοῦ Σιάδ', τοποθεσία Χιονιάδων (B), ὅπου εἶναι ἀγρὸς ἀνήκων εἰς τινὰ Σκούφαν. Ἀπασαὶ αἱ τοπωνυμιαὶ αὗται παράγονται ἀπὸ τὴν λέξιν ἴσος - ἴσιος, ἐξ ἧς προέρχονται καὶ ἄλλαι: Ἰσιάϊκο, τὸ, στοῦ Ἰσιάϊκου, τοποθεσία Ἀσημοχωρίου (B) καὶ Ἰσιάνια, ἢ, στ' ν' Ἰσιάνια, τοποθεσία Ἐξοχῆς (N), ὅπου ἐγένετο σκοποβολή. Ἀπαντᾷ καί: στ' *Κὺρ τὰ Schάδια*, τοποθεσία Βούρμπιανης (A), κτῆμα ἄρχοντος ἐν Βουρμπιάνη.

Ὅμοιαι τοπωνυμιαὶ εἰς Βραδέτον καὶ Πάλιγκον (Ἀναγνωστοπούλου σ. 92), Φορτώσι (Στεργιοπούλου 1933 σ. 133), εἰς Κωστήτσι (ἐνθ. ἄν. σ. 117).

Ἰτέα, ἢ, σ' ν' Ἰτιᾶ, 1) τοποθεσία Κερασόβου (BA), ὅπου εἶναι

ἰτέαι, 2) Βούρμπιανης πηγῆ ὅπου ἦσαν ἰτέαι. Λέγεται καὶ στοὺς *Γύφτου*, ὅπερ ἰδέ. Ἄπαντᾶ καὶ Ἰτέα τοῦ Μπάρμπα, σ' ν' Ἰτχιὰ τ' Μπάρμπα, λιβάδι Σανοβοῦ (Α) ἀνήκον εἰς Μαζιώτην τινὰ ὀνομοζόμενον Μπάρμπαν.

Πρβλ. Ἰτὰ εἰς Σκουληκαριὰν (Στεργιοπούλου 1928 σ. 324) καὶ Ἰτῆς εἰς Βουργαρέλι καὶ Θεοδώριαν (ἐνθ. ἀν).

Ἰωάννης ἅγιος, ὁ, στοὺς Ἄη-Γιάνν', 1) τοποθεσία Ἀηδονοχωρίου (ΒΔ) καὶ Ἀμαράντου (Α), ὅπου εἶναι ἐκκλησίαι τοῦ ἁγίου, 2) τοποθεσία καὶ πηγῆ Βούρμπιανης ἐντὸς αὐτῆς ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἐκκλησίας, 3) τοποθεσίαι Μολυβδοςκεπάστου (Α) καὶ Στράτσανης (Ν) ὅπου εἶναι εἰρήπια παλαιῶν ἐκκλησιῶν, 4) τοποθεσία Γοργοποτάμου, Κονίτιος (ΒΔ) καὶ Καστάνιανης (ΝΔ), ὅπου εἶναι παρεκκλήσια τοῦ ἁγίου. Ἄπαντᾶ καὶ Ἰωάννης Μέγας, στοὺς Μέγα Γιάνν', τοποθεσία Κερασόβου (Ν).

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸν ἐπόμενον τόμον τῶν «Ἡπειρωτικῶν Χρονικῶν»).